

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 188. — STEV. 188.

NEW YORK, MONDAY, AUGUST 12, 1929. — PONDELJEK, 12. AV GUSTA 1929.

The largest Slovenian Daily in
the United States.Issued every day except Sundays
and legal Holidays.

75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

ANGLEŠKE PRIPRAVE ZA IZPRAZNENJE PORENJA

ANGLEŽI BODO ŠE PRED BOŽIČEM ODPOKLICALI VOJAŠTVO IZ PORENSKE

Francija se strinja z angleškim odlokom, datum pa noče določiti. — Angleški zunanji minister je pojasnil Stresemannu svoj načrt. — Natančno poročilo bo podano na zborovanju Lige narodov meseca septembra.

LONDON, Anglija, 11. avgusta. — Dočim je kritično vprašanje glede izpraznitve Porenja stipo skoro v ospredje na haaški reparacijski, je angleški zunanji minister Arthur Henderson informiral nemškega zunanjega ministra, da bo angleška okupacijska armada odpoklicana še pred Božičem iz Porenja.

Henderson je tudi rekel, da bo Anglija podala to svojo izjavo na zasedanju sveta Lige narodov meseca septembra.

Nadalje se je izvedelo, da se Francija popolnoma strinja z Anglijo v tem pogledu, edinole natančnega datuma še ne more določiti. Datum bo določen šele tedaj, ko bo odboren Youngov načrt.

Ne oziraje se na francosko stališče, je Anglija izdelala vse načrte za odpoklic angleške armade iz Porenja.

Armada se lahko umakne najkasneje v teku dveh tednov.

Vsa politična opozicija, angleška javnost in angleško časopisje podpira to vladno politiko.

Ugleden list "Manchester Guardian" pravi:

— Glede Porenja je angleška politika čista. Če bo zavzel tudi zakladniški tajnik tako stališče kot ga zavzel zunanji minister, ne bo koncem tega leta na nemški zemlji nobenega angleškega vojaka več.

Snowdenovo stališče je podprl Ramsay Mac Donald s sledečo brzjavko:

— Ker so se začele širiti po kontinentu govorice, da Mr. Snowden bluffa oziroma, da gre predaleč v nekaterih ozirih, moram resnici na ljubo ugotoviti, da njegove zahteve niso pretirane in da je šla Anglija v svoji popustljivosti do skrajnosti. — Anglija je voljna prenašati bremena, noče pa prenašati več bremen kot drugi narodi.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA

ZEPPELIN V NEMČIJI

75 letni moški je ustrelil svojo ženo, ko je spala. Poročena sta bila nad petdeset let. — Ona je bila vedno bolehrna.

Iz Lakehursta v New Jersey je poletel v Nemčijo v 55 urah. — Prihodni del potovanja — v Tokio — bo najtežji.

LAWRENCE, Kansas, 11. avgusta. — 75-letni Fred Erb je ustrelil svojo ženo, ko je spala. Poročena sta bila nad petdeset let. — Ona je bila vedno bolehrna.

FRIEDRICHSHAFEN, Nemčija, 10. avgusta. — Po rekordnem poletu preko Atlantskega oceana iz Lakehursta v Friedrichshafen v 55 urah in 20 minutah se je pričel včeraj zvečer "Graf Zeppelin" prizvati na najtežji del potovanja — v Tokio.

Erb se je poglastil krivim umoru ter je bil obsojen na dosmrtno jeko. Možak je skušal ustreliti tudi samega sebe, kar so pa preprečili sorodniki.

Poročena sta bila nad petdeset let. Zadnje čase je začela njegova žena bolehati. Bila je paralitična in bolezni je v zadnjem času močno napredovala.

Poročena sta bila nad petdeset let. Zadnje čase je začela njegova žena bolehati. Bila je paralitična in bolezni je v zadnjem času močno napredovala.

Dve leti sem jo gledal, kako je trpela, — je rekel Erb, — slednjice pa nisem mogel tega prenašati. S tem, da sem jo ustrelil, sem jih izkazal največjo dobroto.

Eckener, ki je slavil danes svoj 62. rojstni dan, je bil deležen pozdravnih brzjavk iz vseh delov sveta.

ODMEVI STAVKE V RUMUNIJI

Romunski premogovni baroni se nočejo ukloniti vladi, ampak delujejo na svojo pest. — Bratianova klika v ozdaju.

LUPENI, Transilvanijska, 11. avgusta. — Vsa znamenja kažejo, da so premogovni baroni v Lupeni okraju s pomočjo krajevnih oblasti in orožništva nastopili na lastno pest, ko so zapovedali v torek streljati na strajkujoče premogarje.

Romunski centralni vlad je kaj malo informirana o teh dogodkih. Ministrski predsednik Maniu je poslal svojega privavnega tajnika na lice mesta, da se informira glede vzroka spopadov.

Vlada je zahtevala od lastnikov premogovnikov, naj plačajo odškodnine vsem vdovam in sirotom mrtvih teh obnovite takoj obratovanje rogov.

Premogovni baroni pa niti ne misijo na to ter izjavljajo, da bodo rovi zaprti cela dva meseca, da uvidijo v delavcih vsak odpor.

Lupeni premogovniki si last skupine kralja, ki so spojene z Bratianovo liberalno stranko. To je stranka velenindustrijev in veleprodajnikov. Eden ravnatelj teh premogovnikov, ki se je posebno odlikoval pri vseh nasiljih, je Tatarescu, bivši minister za notranje zadeve v kabinetu Bratiana. Vsledtega je povsem jasno, da nima stavka ekonomskoga, pač pa politično ozadje in da si liberalci na ta način prizadevajo otežkočati vlado kmetskega ministrskega predsednika Maniu.

Socijalni demokrati in strokovne organizacije izjavljajo, da komunisti zavajajo delavce in prispevajo slednjim glavnemu krvudu radi izbruhu stavke.

Do presnetljivih prizorov je prišlo, ko so pokopali žrtve romunske soldateske.

Kot znano, so vojaki hladnokrivo streljali na premogarje, ker niso slednji dovolili obratovanje v premogovniku.

Tekom pogreba je kordon vojaštva obkobil bojnico, v kateri leži več kot dvesto ranjenih.

Trupla so peljala na pokopališče v surove obtesane krstne ter jih položili v skupen grob. Krste so vozili na gnojnih vozovih. Vsled tega bilo vse mesto razburjeno.

Po pogrebu so prečitali častniki proklamacijo, ki je ukazovala vsemu biti ob osmih zvečer doma.

Vsi hoteli in restavrantni so bili zaprti. Vojaštvo je zasedlo vso okolico. Klub navideznemu miru pa domnevajo oblasti, da bo prišlo do velikih neredov.

SKORO 350 MILIJONOV FUNTOV "ICE CREAMA"

CHICAGO, Ill., 11. avgusta. — Tajni Icecream Institute, Hammond, je sporočil, da se po njegovih računih konsumira v Združenih drž. skoraj 350 milij. gal. sladoleda.

To pomenja, da pride skoraj tri gajone sladolede na vsakega prebivalca.

GLAVNI SKAUT SI JE IZBRAL NASLOV

LONDON, Anglija, 11. avgusta. Sir Robert Baden-Powell, ki je bil pred kratkim imenovan baronom, je objavil, da si je izbral naslov lorda Baden-Powell of Gilwell.

Gillwell park je stara lovска koča v Epping lesu, katero je podaril skavtom leta 1918. Tam so ustvarili vežbalische za vse skavsko mojstrijeto iz celega sveta.

VSE SME BITI SAMO VINO NE

Iz grozdja in drugih sadov je dovoljeno delati pijačo za lastno uporabo. Toda ta pijača se ne sme imenovati "vino".

WASHINGTON, D. C., 11. avgusta. — Dr. J. M. Doran, prohibicijski komisar, je rekel danes, da ni njegovo zadnje povelje dajalo dovoljenja, da smejo ljudje izdelovati vino.

Postava prepoveduje izdelovanje, prodajo in transportacijo vina.

Grozni sok se pa ne imenuje viro, na katere je dovoljen.

Doran je nadaljeval: — Vsako vino je prepovedano po Volsteadovi postavi. Postava pa nikomur ne branji izdelovati grozdnega soka, ki vsebuje manj kot pol procenta alkohola. Noben agent nima pravice stopiti v stanovanje, v katerem izdelujejo tak sok. Edinole v slučaju, da ljudje ta sok prodajajo, si sme agent preskrbiti preiskovalno povelje ter hišo preiskati.

Agent bom prepovedali vdirati v stanovanja.

Pojasnil dr. Doran, pomenja, da lahko vsak človek preša grozdje, ter imenuje sok kakorkoli hoče, edinole z "vinom" ga ne sme nazivati.

ZADNJA POT W. L. BERGERA

Več kot petdeset tisoč ljudi je prišlo v občinsko hišo, kjer je ležalo truplo pokojnega delavskega voditelja.

MILWAUKEE, Wis., 10. avgusta. Danes popoldne se je zavrsil na Forest Park pokopališču svečan pogreb Victor L. Bergerja. Pogreba se je udeležilo na tisoče oseb. Vse ceste, po katerih se je pomikal žalni srodek, so bile polne gledalcev.

Lahko se reče, da takega pogreba še ni videlo to mesto.

Ko so dvignili rdeče drapirano krsto na voz, je začelo deževati.

Na stotine avtomobilov je peljalo udeležence pogreba na pokopališča.

Na grobu pokojnika je govoril dr. Eustace Haydon, ki je poudarjal zasluge pokojnika, kojega življenje je teklo vzporedno z narastkom socializma v Ameriki. — Niti pretinja, niti denar, ni mogel vplivati nanj, — je rekel govornik.

Pred pogrebojem je nekako 50.000 ljudi obiskalo ranjkega, ko je ležal na mrtvaškem odru v rotundi mestne hiše.

Berker je namreč imel mogočen vpliv na občinsko upravo ter jo je zrevolucioniral. Na stotine vencev je krasilo krsto. Vence so povečani prispevale delavske organizacije in posamezni delavci.

Največji venec mu je poklonil časopis "Milwaukee Leader", koga je izjavil danes dr. Marion, ki je izvršil uvodno operacijo.

Bivši ministrski predsednik bo najbrž zapustil kliniko sredi prihodnjega tedna, da se poda na svoj dom.

ECKENER SE JE ZAHVALIL NEWYORKŠKEMU MESTU

Dr. Eckener je postal newyorskemu županu Walkerju s krova svoje zgradne ladje brzjavko, v kateri se mu zahvaljuje za prisrečen sprejem, ki ga je nudilo newyorsko prebivalstvo "Graf Zeppelinu" in njegovim posadki.

Eckener, ki je slavil danes svoj 62. rojstni dan, je bil deležen pozdravnih brzjavk iz vseh delov sveta.

SPOR MED FRANCIJO IN ANGLIJO

Snowden je označil Chezonove številke kot smesne. — Zahteval je odločitev, češ, da ne namerava do smrti ostati v Haagu.

HAAG, Holandska, 11. avgusta. Kontinentalne sile so vprizorile danes velik napor, da rešijo Youngov načrt ter obvarujejo konferenco pred popolnim polom.

Finančna sejka konference je imela včeraj sejo, na kateri je prislo do ostrih spopadov med angleškim finančnim ministrom Snowdenom ter francoskim finančnim ministrom Cheronom. Po zaključenju seje so posvetovali zastopniki Francije, Belgije, Japonske in Italije celo uro, da premotre položaj ter se zedinijo o skupnem nastopu. Domnevna je, da bo Snowden v pondeljek zahteval zaključno odločitev glede treh angleških osnovnih zahtev.

Snowden je rekel ob zaključku včerajšnjih debat: — V Haag nišem prisel, da bi tukaj do smrti stal. Zahtevam hitro odločitev komisije glede treh angleških zahtev, da se bom lahko v par dneh vrnil v London.

Francoska delegacija je vložila danes protest proti besedam, katerih se je poslužil Snowden. Rekel je namreč, da so Cheroneve številke smešne in groteske.

PRESTRASITI JE HOTELA MOŽA — TER ZGORELA

TRENTON, N. J., 11. avgusta. — Da prestresa svojega moža, je Mrs. Agnes Kettis, po domačem prepričanju, začela vsebovati oblike.

Danes pa je podlegla dobljenim poškodbam.

Družina Kets je stanovala v Morrisville. Ko se je njen mož včeraj vrnil domov, je našel, da je električna zaprlja. To je povzročilo prepir, ker ni žena pravčasno plačala računa.

ZENO UMORIL

Ker ni bil pravčasno kosila, se je unel včeraj prepir med John Johnsonom, železniarskim delavcem ter njegovo ženo. Tekom prepirja je potegnil britve ter prerazil svoji ženi vrat.

Dva otroka sta bili priči krvavega dejanja. Mož je mirno čakal prihoda policije ter se pustil čisto mirno arjetirati.

POINCARE BO KMALU OKREVAL

PARIZ, Francija, 11. avgusta. — Druga operacija, kateri se bo moral podvrgti prejšnji ministrski predsednik Raymond Poincare, se bo najbrž zavrsilo sredi septembra.

— je izjavil danes dr. Marion, ki je izvršil uvodno operacijo.

Bivši ministrski predsednik bo najbrž zapustil kliniko sredi prihodnjega tedna, da se poda na svoj dom.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanadu	\$6.00	
Za pol leta	\$3.00	\$3.50
Za četr leta	\$1.50	\$7.00

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemski nedelj in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitrejš najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

Telephone: Chelsea 3878

MUSSOLINIEVE JEČE

Mussolini obsodi svojega nasprotnika na smrt le v skrajnem slučaju. Obsodba se pa ne izvrši javno, ampak ga pusti umreti od fašistične roke.

V ta razred spadajo njegovi najhujši nasprotniki. — Matteotti je bil eden onih. Najeti morilec ga niso le usmrtili, pač pa dobesedno razmesarili.

Za druge svoje nasprotnike si je pa izbral kazen, ki nič manj strašna od smrtne.

To so sicilijanske ječe, oziroma ječe na otočju v bližini Sicilije.

Nihče ne ve, koliko naših ljudi čaka odrešenja v ondotnem peku. Iz Julijanske Krajine jih je neštečo izginilo.

Do Rima je še šla sled za njimi, tam je bila pa nenačoma zabrisana. Zaradi malenkostnih pregreškov so obsojeni na dolgoletne ječe. O njih ni nobenega sledu. Po-vpraševanje pri oblastih je brez uspeha.

Na Liparskem otočju je zaprtih petsto italijanskih političnih jetnikov.

Tisti, ki poznavajo razmere, pravijo, da se francoskim kaznjencem na Hudičevem otoku nič slabše ne godi.

Teh petsto jetnikov straži štiristo stražnikov. Hrana je neužitna in nezadostna. Med kaznjenci strahovito gospodari malarija.

Pred par dnevi se je posrečilo trem uglednim Italijanom pobegniti iz Mussolinijevega pekla na Liparskem otočju.

Teh treh ni v nobenem oziru smatrati za radikalne oizroma za revolucionarne politike.

Samo eden med njimi, Carlo Rosselli, se označuje za socijalista. Pa še celo on je pripadal najbolj desnemu kriku reformskih socijalistov, ki so bili celo staremu konzervativnemu Turatiju premalo bojeviti.

Ostala dva Emilio Lussu in Francesco Nitti, sta člane ene meščansko-liberalne skupine antifašistov, ki se bore proti fašizmu, ker zanikuje vsako svobodo in demokracijo.

Nitti je nečak bivšega italijanskega ministrskega predsednika Nitti, dočim le Lussu sin voditelj metropolitov protestantov.

Kaj sta zakrivila?

Podpisati nista hotela izjave, da se ne bosta borila proti fašizmu, ampak da ga bosta podpirala.

Najprej sta bilo obsojena na dve leti ječe, katero sta odsedela nekje v Italiji, nato sta bila pa poslana za "nedoločen čas" na Liparsko otočje. Vkovali so ju v verige ter ju pahnili v ječe.

Da se jima je posrečilo pobegniti, se imata zahvaliti dejству, da imata vplivne sorodnike, ki so jim poslali na pomoč rešitelje, kateri so znali paznike zvaditi za nos.

Begunci poročajo v Parižu o strašnih mukah, ki so jih moralni prestati. Priporovedujejo neverjetne stvari: o jetnih kih, katerim dajo le vsak teden po parkrat jesti; o nesrečnikih, katere potapljamajo v vodo in jih le toliko dvigajo iz nje, da lahko pridejo do sape; o zverinstvih, ki jih ni zmogen noben šadist.

In pri tem apelirajo na kulturni svet, naj nastopi proti Mussoliniju ter naj napravi konec nečloveškim razmeram.

Apel pa ne bo dosti zaledel. Kulturni svet ne bo zrušil Mussolinija. Zrušil ga bo kvečjem fašizem.

Rumunsko državna reforma.

Rumunska poslanska zbornica je sprejela zakonski načrt o novi upravnici razdelitvi države. S tem se upravna decentralizacija, kakor si jo je postavila za program narodocaristična stranka, bliža realizaciji in kakor vse kaže, je zmagala definitivno.

Silna kampanja, ki so jo zoper njo vzdigline opozicione stranke, se je popolnoma izjavilovala. Kampanja je imela, kakor je podoba, dvojni smotrek. Pred vsem je Hotelia napraviti vti na regentski svet in pridobiti za afront zoper nacionalnokmetsko vlado. Opozicija je nedvomno upala, da se bi po posrečju porabiti kritično priliko tako važne notranjopolitične reforme in pod devizo, da je enotništvo države v nevarnosti, strmolaglaviti zasovražno vlado. Načrt se je popolnoma ponesrečil; regentski svet je soglašal z vladnim zakonskim osnutkom, kar je zelo demonstrativno naglašal ministrski predsednik Maniu v zbornici, ko je zakonski predlog stavil v razpravo. To je za romunske razmere zelo važno dejstvo, zakaj kakor je bila praksa dosedaj, bi se bilo kaj lahko zgodilo, da bi opozicija čez noč dobila na najvišjem mestu zaslombu, čemur bi sledila demisija vlade, nove volitve pa bi mogle po znanih metodah privesti popolnoma drugačno večino v parlament nego je sedaj.

Ta načrt se opoziciji ni posrečil. Morda tudi same ni računala z uspehom, dasi so mobilizirala za kampanjo velik aparatu in ustvarila v javnosti zelo učinkovita gesla. Svoj odpor zoper nacionalno-caristično reformo je uravnala sedaj po drugih metodah, ki za romunske razmere tudi niso nove.

V znak protesta zoper zakonski predlog je zapustila zbornico. In sicer je storila to celotno opozicijo, sestojico iz liberalov, Avarescev, ljudske stranke in pristašev Lupu. Prav za prav samo prva stranka nekaj pomeni, ostali sta precej brezpomembni politični skupini. Svojemu odporu zoper narodocaristično upravno decentralizacijo je dala s tem opozicija zelo močan povdarek. V parlamentarnem poslovanju samem sicer abstinenca ne more imeti učinka, zakaj vlada razpolaga v njej s tako močno večino, da ji prisotnost opozicionalnih poslavcev ni potrebna. Ali opozicija gotovo ni nameravala samo onemogočiti v parlamentu sprejetje zakonskega predloga in splet normalno nadaljnje zakonodajno delo, marveč že več.

Prv vsem je eksodus s strani liberalov povratilo narodnim caristom, ki so se pred nedavnim zoper liberalno vlado in večino borili z isto taktko abstinence in direktno propagando med prebivalstvom samim. Narodnim caristom se je takliko obnesla. Ni mogoče reči, da bi jih hotela sedanja opozicija ravno posnemati: vsekakor pa se vidi, da računa s tem na večji efekt.

Parlamentarnim potom so ji vskršali upenomegočeni: ako gre v abstinenco, ne izgubi ničesar, zelo pa je mogoče, da vendarle pridobi prej ali slej. Zakaj v notranji politiki Romunije se more vedno ravnati na presenetljive skoke. Upavna reforma se bo začela preizkušati in morda kljub svojim dobrim stranem v eni ali drugi točki ne bo zadovoljila, vsaj ne vseh.

Eventualne pomanjkljivosti bodo seveda liberalci napihovati in svojo propagando koncentrirali na strogoglavljenje stranke, ki je reformo izvedla. Vrh tega je bil v Romuniji vedno v praksi sistem dveh strank, ki sta se menjavali v režimu: Sedaj so na mestu konzervativcev stopili moderni in radičalni narodni caristi in vrstni red izpred vojne dobe se lahko obnovi.

Na to očvidno racunajo liberali, ki upajo s svojo krepko propagando in abstinenčno politiko ero-nacionalno-carističnega režima še izdatno skrajšati.

Za enkrat pa ni videti, da bi se liberalni načrti kaj kmalu mogli izpolniti. Kako malo zaležejo njihovi argumenti, se je najbolj pokazalo v parlamentu, kjer je zastopnik madžarske narodne manjšine pokazal svoje nezadovoljstvo z upravno reformo. Da je bil liberalni očitec protidržavnosti, izdajanja nacionalnih interesov itd. upravičen, bi se moralno zadovoljstvo pri narodnih manjšinah pokazati vse drugače. Tako pa se samo videl, da je reforma izvedena z vidika

smislene uprave, ali dosledno na romunski nacionalni osnovi.

Bukareški parlament je zakonski predlog glede upravne reforme sprejel. S tem je problem decentralizacije stopil v stadij realizacije in za vse nove države bo intenant nadaljni razvoj funkcioniranja državnega aprata.

RUSIJA V SVETOVNI VOJNJI

Znana ruska vojna avtorita general N. Golovin, objavlja v berlinskem "Ruskem kolokolu" po večletnem računanju ugotovljene podatke o ruski vojski v svetovni vojni. Izgubila je najmanj štiri in tri četrst milijona ljudi, ubitih in ranjenih. Med njimi jih je umrlo zaradi ran ali je bilo ubitih na fronti 1,650,000 ljudi. Sličnih izgub ni imela nobena zavezniška vojska. dasi so sklenili mir le dni pozneje, nego Rusija... Zanimivo so tudi številke ubeglih ujetnikov. Pobegnilo jih je iz Nemčije in Avstrije ter v manjši meri iz Turčije 260 tisoč. Okrog 200 tisoč jih je bilo zoper ujetih in mnogo ustreljenih. A 60,000 jih je prišlo domovom ozroma na antantino ali nevralno ozemlje.

MODERNA MLADINA

Solo v Salemu (država Oregon) obiskuje kakšnih 58 šolarjev in šolarke, in sicer najbolj napredne vrste, kakor dokazuje naslednja zgodbina.

Ko so se te dni dobili na šolo novo predstojnico, se je mladi gozpod zdele zelo zamalo, da ne nosi dama na kratkih las ne kratkih kril. Bržkone je bila pristašinja modnih nazorov naših babič in tudi njene vzgojne metode niso bile po okusu mlade generacije. A ta si je znala pomagati in je kratko malo sklenila — stavko. Stavka je tako enotni in tako državljano-vzajno, da so se višji faktorji končno odločili osrečiti solo z novo predstojnico in sicer s takšno, ki je ostrijša na bubi in sovraži dolge kiklice.

PRITLIKAVE KNJIGE

Tudi vodstvo berlinske državne knjižnice je postalno navdušeno za vikto linijo. Nakopilo se je toliko knjig, da bi morali prizidati novo veliko poslopje. Sklenilo pa je, da si rajši pomaga na drug način in sicer da otvorí nekakšen "filmski oddelek". Vse nove knjige bodo fotografiirali in natisnili na celuloidne zvitke, ki zavzemajo 40krat manj prostora nego modernejša bojevanja bitk in spletov način način v discipliniranih oblikah. Tudi železniške zvezbe bi bile za sovjetske armade ugodnejše nego za kitajske. Skratka: Rusom bi ne bilo pretežko kupirati Mandžurijo in via facti obnoviti na železnični staro stanje.

Toda vsa ta stvar ne stoji samo iz vojaških poslov. Poglavni problemi se tičajo diplomacije. Kaj pomaga sovjetski Rusiji, če okupira najboljši sluhajev severno Mandžurijo, če pa se s tem zamota v vrsto diplomatskih konfliktov.

Tu je primer Japonska. O njej sicer trdijo poročila, da je izrekla svojo neutralnost v rusko-kitajskem konfliktu. Do neke mere bi to moglo biti res, toda ne v polni meri. Zakaj Japonski bi mogla znova Rusiji postati opasná, ako bi se uvedla v Mandžurijo. Njej je najbolj simpatično, da ostane doseganja situacija, to je oslabljena

Zeleno mreno, ki je oslepila toliko oči, so do danes zdravili z operacijami. Ta metoda pa večinoma nima trajnejšega uspeha. Dr. Karl Hamburger, znan okulist v Berlinu, je zdaj uvedel dosti manj nevarnim in uspešnejšim metodo. Po njegovih teorijih nastaja bolezni radi tega, ker se oko po eni strani otrdi, in po drugi strani se očesne kožice napolnijo preko normale s krvjo. Ker pa omehuje vsako očesno vnetje oko, povzroči takšno vnetje umetno s peklenškim kanonom. Stopna vnetja se da regulirati in vsak čas izločiti. Za odpravo preobilne krvi v kožicah se poslužuje nekega ekstrakta iz malih obist, ki ga injicira ali naravnost nakanpa v oko. Baje so doseganja zdravljenja po tej metodi pokazala mnogo in trajnih uspehov.

SAMOMOR ali zločin.

V selu Bajci pri Subotici so našli obeseno posestnikovo ženo Marijo Vestičevu. Ker se je Vestič z ženo vedno preprial, sumijo oblasti, da jo je mož v prepirlah zadavil in obrisil.

Pomirjenje na Dalnjem Vzhodu.

Rusija poleg oslabljene odnosno slabe Kitajske. Kakor hitro bi se pravno v severni Mandžuriji kaj sprejemil v rusko korist, bi smatri v Tokiju to za ogrožanje njihovih interesov in hiteli bi v Moskvi vladati svoj veto, tako da bi ga sovjetska vlada ne mogla preslati.

Glede Anglike in Amerike se more v gotovostjo trditi, da bi nastopili v precej istem smislu. Vrh tega pa se ne sme prezeti, da spričo sovražnega strašiča do sovjetske Rusije nikjer ne bi hoteli pristati na ruske uspehe in se sprijaznit z njimi. V bojanji, da se s tem ojači na splošno pozicijo boljševizma. Spričo tega je skorje izključeno, da bi mogla Rusija svoje eventualne vojske uspehe v toliki meri izkoristiti, da bi se obnovila.

Pri vsem tem pa se ni niti upoštevalo, da notranje razmere v Rusiji ne prenesejo tako lahkovo vojnih zapletov. Država s toliko notranjo napetostjo, z gospodarsko krizo, s krušnimi kartami šele obnavljajoče se industrijo, itd. itd., si nikar ne more zleteti vojnih avtov. Ves veliki poletni industralizacijski program, na katere gradit sedaj Stalinova vlada svojo gospodarsko in politično bojnost, bi se z vojnim podjetjem izpodkopal, če ne celo izjavil.

Ker tudi v Nakingu poznajo vse navedene pogoje in okolnosti, si upajajo mnogo, čeprav so si v svesti svoje vojaške manjvrednosti. Zato so bili napram Rusom tekmo zadnjih let naravnost arogant in za to so se lotili sistematične ofenzive. Marsikje so te dni tehtali, kako bi bilo, aki bi Moskva riskirala oborožen spopad. V vojaškem pogledu se stvar niti ne zdi tako problematična. Saj so celo boljševikom zelo neprizajazni komentari, ki so te dni trdili, da bi vojaško Kitajci prav gotovo podlegli. Kitajska je še vedno razdeljana od državljanske vojne: njene vojske so bolj vajene avtovarističnih pohodov kontribucij, maršev križem po provincah nego modernega vojevanja bitk in spletov način način v discipliniranih oblikah. Tudi železniške zvezbe bi bile za sovjetske armade ugodnejše nego za kitajske. Skratka: Rusom bi ne bilo pretežko kupirati Mandžurijo in via facti obnoviti na železnični staro stanje.

Toda vsa ta stvar ne stoji samo iz vojaških poslov. Poglavni problemi se tičajo diplomatskih konfliktov. Tu je primer Japonska. O njej sicer trdijo poročila, da je izrekla svojo neutralnost v rusko-kitajskem konfliktu. Do neke mere bi to moglo biti res, toda ne v polni meri. Zakaj Japonski bi mogla znova Rusiji postati opasná, ako bi se uvedla v Mandžurijo. Njej je najbolj simpatično, da ostane doseganja situacija, to je oslabljena

Zmarita kesa.</p

Mlada ljubezen.

ROMAN

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Roumigas se je dvignil s stola in isto je storil tudi Silver. Skupaj sta stopila iz ordinacijske sobe, prekoračila čakalnico ter stopila v kuhinjo. Emilov brat je hodil kot v sanjah, ne da bi vedel, kam. Čutil je, kako je stopil po stopnjičah ter čutil, kako je pesek škrpal pod njegovima nogama. Nahajal se je v aleji vrta.

Večer je bil mil in sneg na daljnih vrhovih se je pričel rdečasto barvati.

Silver je odkorakal proti travniku ter dospel do Slapa. Počasi, kot fantom, se mu je bližal ter čutil na svojem obrazu mrzel pršni dež padačega Slapa.

Obstal je z trenutek, se nekoliko stresel ter si pogladil celo. Njegova zavest se je prebudila. On je sedaj lahko razmišljal. Spomnil se je razkrizit Roumigasa ter njegovih nasvetov.

— Jaz sem torej brat zavratnega morilca ter se moram odreči Jakobini! — je mrmljal. — Ali ni to res nič drugega, kot strašni sen, ki me muči že več ur?

Napravil je par korakov pred Slapom ter čutil, kako mu ledeni kri v žilah.

— O ne! — si je rekel. — To ne more biti res! To bi bilo preveč strašno! Ta človek se je moral lagati! Moj brat ni mogel nikogar ubiti! Bom že dognal, bom že dognal!

Planil je proti cerkvi, skozi vas, mimo hiše Laroqua, kjer so stali radovedneži ter dospel do hiše svojega brata. Odpril je vrata ter vstopil.

Nikogar ni bilo v sobi. Obrnil se je proti ovčji staji v ozadju konč in tam je našel Emila, ki je gladil svoja jagnjeta.

O pogledu na mlajšega brata se je Emil počasi obrnil.

— Ti si, Silver — je vprašal — Ali iščeš očeta? Odšel je na pašnike pri Praeders ter se ne bo vrnil danes pred nočjo.

Dohim je govoril se je Emil nasmehnil svojemu bratu. Izgledal je manj sključen, manj potr in njegove oči so sijale prijazno.

— Ne očeta, pač pa iščem tebe! — je odvrnil brat polglasno.

— Kaj pa hočeš?

— Rad bi te nekaj vprašal!

— Govori!

— All svá sama?

— La ovce so tukaj.

Z brezskrbnim obrazom je vzel jetični iz žepa sol, napolnil ňi noči peršice ter jo ponudil ovcam ki so počrešno iztezale proti njej vratove.

— Kako smešne so! — je rekel Emil. — Zares so smešne. Posebno malo jagnje tukaj! Kako prosjač! Kot otrok upije, ali se ti ne zdi?

Silver je postal neodločen. Kaj pa je hotel pravzaprav vprašati? Kako je mogel imeti le kolikajška suma proti temu dobermu fantu, ki se je zabaval s svojimi ovčičami, dočim so zunaj, pred njegovimi vratimi, hodili orožniki ter udarjali s svojimi ostrogami? Silver si je mislil na tihem:

— Roumigas se je gotovo zmotil! To čutim!

Ob istem času se je približal svojemu bratu z blestečim obrazom ter mu rekel:

— Mene veseli, Emil, videti te tako brezskrbnega sredi svoje črude. Če bi vedel kaj so mi pripovedovali pred komaj eno uro!

— Kaj pa?

— Nekaj strašnega, moj ubogi brat!

— Gleda česa?

— Glede umora Laroqua!

— Kaj pravijo ljudje? — je vprašal bolnik živalno in njegove oči so se zasvetile od napetega pričakovanja.

Silver ni mogel storiti drugega kot zreti v te oči in nenaden prislik je legal na njegovu srce. Počasi se je umaknil nazaj, s še vedno namerjenimi očmi na brata ter nahalno zakričal.

— Torej je res, nesrečnež?

— Kaj neki?

Silver je skušal dati izraza svojemu sumu, a ni mogel tega. Besede so mu občitale v grlu. Medtem pa je bolnik zopet pričel božati jagnjeti in Silver je vprašal s tresodim glasom:

— Ali bi mi hotel posoditi svoj nož, Emil?

— Kateri nož?

— Navaja... saj veš? Jaz sem se ga vedno posluževal za kolovrate. Rezal je vedno tako lepo, ostro...

V očeh Emila se je pojavila naenkrat groza, dočim je odgovoril s pritiskom glasom:

— Nišman ga več!

— O, moj Bog! — je zajecal Silver. — Ti ga nimaš več?... In twoje modre obleke iz civila mogoče tudi nimaš več. Ti veš vendor, hlače in jopič, katere si nosil še prejšnji teden?

Emil ni nesrečar odgovoril. Obstal je z odprtimi ustmi pred Silverjem.

— Ti nesrečnež, torej je resnica? Ti si torej umoril Larouqua?

— Molč! — je godrnjal Emil ter mu zaprl usta z roko.

Oko v oko sta si stala nekaj časa nasproti. Silver pa ni mogel še nadalje prenašati fanatičnega pogleda bolnika. Obrnil se je vstran ter zaščepel:

— Ah, jaz bi hotel biti mrtev! Zakaj nisi rajše umoril mene?

Umaknil se je v kot hleva, si pokril obraz z rokama ter se pričel trpko jokati.

Tedaj je čutil, kako se je sklonil Emil preko njega ter rekel z neškonočnim glasom:

— Raditega ne smeš biti hud, brat! Jaz nisem slab. Izvršil sem le do pravčnosti ter ubil njega, ki je moril mene. To je vse!

— Kaj praviš?

— Pravim, da sem ubil Laroqua, ker je hotel mojo smrt!

— Kaj misliš s tem?

— On me je začaral, Silver, in če bi mu jaz ne vzel življenja, bi en velj moje!

— O, sveta priprrost! V take stvari torej veruješ?

— Človek mora pač vrediti, če vidi s svojimi lastnimi očmi. Laroqua me je skušal že dve leti uničiti. Ce bi ga jaz ne bil, bi bilo po meni! Ti veš, kako zelo sem bil bolan že prejšnji teden. Poglej sedaj, kako boljši se mi godi. To pride od tega, ker je sovražnik mrtvev in ker ne živi več moj zasedovalci. V osmih dneh bom že zopet pel pri maši v Aigues-Vives in v dveh tednih bom zopet pričel delati v kamenolomu. Oproščen sem zlega duha ter bom živel.

Ko je rekel to, se je tresel od veselega razburjenja ter mahal z rokama kot blaznik. Pričel je hoditi med ovčami gorindol ter dostavil:

— Kaj mi je konečno na tem, če se izve all ne? Ničesar hudega nisem storil. Oprostil sem deželo volvodlaka. Noben sodnik me ne more obsodit!

— Molč, nesrečnež, molč! Ne postavljaj se s tem umorom, kajti sicer ne bodo imeli nobenega sočutja s teboj. Videli so, kako si umoril Laroqua in kako si zakopal obliko in nož. Tebe lahko aretirajo že jučri, že danes ob vsaki urri dneva ali noči in končal bo na galeri ali celo na krvnškem odru... Tvoj oče bo umrl od sramote! Mi vse bomo enečasen! Kaj storiti? Moj Bog! Ničesar ni mogoče več storiti! Nostenja izhoda ne vidim! Pobegniti na Špansko?... S tem bi obrnil porost oblasti nase, Izkopati obliko? Zakaj pač? Tebe so vendor vi dell!...

DRUŠTVA KI NAMERAVATE PRIREDITI PIKNIKE, VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše
članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

— Kdo me je videl?

— Gospod Roumigas!

— Ah!

Emil je postal zamišljen.

Silver ga je ostro pogledal ter uganil, kaj se je odigravalo v njegovi duši, ki je bila tako nedolžna kot otroška.

— O, sedaj razumem vse! On je! Roumigas je kriv vsega! On ti je natvezil, da si začaran ter ti je rekel, da je storil to Laroque!

— Ne govoriti tako! — je zakričal Emil preteče. — To ni res. To je Roumigas! Nesrečnež! Ne govoriti noben besedice več o tem. Ali hočeš mojo smrt?

— Nočenje tvoje smrti, ubogi brat, pač pa bi te rad rešil. Prisezi, rotim te v imenu najine pokojne materje! Ali si se v zadnjih par dneh sestal z Roumigasom? Ali si koga vprašal radi svoje bolezni? O, vidiš, na kolenih zahtevam od tebe resnico. Emil, na kolenih! Govori, prsim te!

— Ne, idi proč! Ti si slab brat, pojdi!

— Ti si videl čarovnika! Po naglasu tvojih besed uganem!

— Ne, lažeš, Roumigas mi ni rekel ničesar, to bi prisegel pri peku. Ne stavi mi več sličnih vprašanj, ali pa gorie ti!

— Potem smo izgubljeni!! — je vzkliknil Silver ter obupno zmajal z glavo. — Vsi smo v oblasti tega moža, ti, jaz, oče in Jakobina! Mi vse smo izgubljeni! O, moj Bog!

Opotekel se je ob zidu, v sobo svojega brata. Tam se je spustil na pručico ter jokal dolgo, z glavo, stisnjeno med roki, dočim so se jagnjeta gnetila krog njega ter proglašila soli.

Napočila je noč. Silver je dvignil glavo ter videl bledi mrak vstavljanje na prostor, zavarovan z grmom, na katerem prebijajo živali del dneva na svežem zraku. Prostor za mačje zavetišče so kupile osebe, ki ljubijo te živali. Stanovanje in prehrana mačje živali stane na dan okoli 12 dinarjev, za pse pa okoli 24 dinarjev. Pozimi jim dobro ogrevajo bivališča, tako da so psi in mački v zavetišču lepo na toplem.

HOTEL ZA PRITLIKAVE

V Berlinu imajo najrazličnejša zavetišča: židovska, muslimanska in druga, a pritlikavski hotel je zadnja novost: Nahaja se blizu Kurfuerstendamma. Zdaj nastopa toliko pritlikavcev v Luna Parku in po različnih revijah, da so bili res potrebni svojega doma. Od zunaj je hotel navaden hiša, a znotraj je slična marionetemu gledališču. Vratar v lilsti oblike vam odzvame povrnilne v klobuk: zdita se počastno velika med drobno garde-robo, ki visi v več. V jedilnici so majhne mize in stoli, smešne igračice v obliki nožev, vilic in žlic. Omare in postelje po spalnicah so tudi kakor iz Andersonovih pravljic. In vendar je ta samo trgovsko podjetje, navaden hotel, kjer se lahko naseli kak pritlikavec, če lahko plača hrano in sobo. V salnu stoje majhen klavir, igrat gramofon, in pleše parček. Starček z očali čita dnevnik, ki mu sega od nog do glave. Ob pisalni mizi, ki je manjša kakor navaden stol, nekdo piše pisma. Drugi umetnik se pogovarja o svojem težkem poklicu, nepriznanih ravnateljih, hinavskih tovarših in slabem zavetišku. Vse je kakor v navadnem hotelu, vendar se vam zdi, da ste v otroškem gledališču. Šele na ulici med navadnimi ljudmi se počasi izgubi ta cudni občutek.

DOM ZA PSE IN MAČKE

Društvo za varstvo živali v Berlinu, ki ima že dalj čas zavetišče za pse, je otvorilo sedaj zavetišče za mačke. Oddelkov v teh dveh živalskih zavetiščih je 58. Ločeni so drug od drugega, vsi oddelki pa se otvarjajo na prostor, zavarovan z grmom, na katerem prebijajo živali del dneva na svežem zraku. Prostor za mačje zavetišče so kupile osebe, ki ljubijo te živali. Stanovanje in prehrana mačje živali stane na dan okoli 12 dinarjev, za pse pa okoli 24 dinarjev. Pozimi jim dobro ogrevajo bivališča, tako da so psi in mački v zavetišču lepo na toplem.

EKSPLOZIJA OB VIPAVI

Zjutraj je prestrašila prebivalce v Batujah močna eksplozija ob brezu Vipave. Kmalu se je dogonalno, da so eksplodirale granate, ki so jih tam zakopali v vojni avstrijski vojak, in sicer le toliko, da so bile pokrite z zemljo. Sodijo, da je eksplozija povzročila sedanja grozna vročina.

Poškodovana so bližnja zemljišča in uničenih je več trt.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejemate, je razvidno, kdaj Vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem slednjih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar

San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte

Pueblo, Peter Culig, John Germ

Frank Janesh, A. Saftić

Salida, Louis Costello

Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Loris Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verlich

Chicago, Joseph Blish, J. Bevčič

Mrs. F. Laurich

Cicero, J. Fabian

De Pue, Andrew Spillar